

U ATA7269/60D Eds kyrka

Litteratur: S. B. F. Jansson, Rapport till Riksantikvarieämbetet 19/11 1960 (ATA dnr 7269/60), nr 4 och 5; J. Owe, Runfynden i Eds sn (1997, rev. 2006), s. 3, 8 (kopia på Runverket).

Avbildningar: Foto (ATA, B61:140 [fragm. 4–5], kopia på Runverket)

FMIS: Ed 178 (fyndplats), 106:2 (nuvarande plats)

Två fragment av röd sandsten som påträffades i kyrkogårdsmuren 1959. Om närmare fyndomständigheter se U ATA72669/60A. Fragmenten förvaras nu i hembygdsgården i Runby, Upplands-Väsby (inv. nr UV1982, UV1968).

Jansson har sammanfört dessa fragment och menar att de av »stenartens struktur och huggningstekniken att döma ha [...] tillhört samma runsten». Beträffande den karakteristiska ristningstekniken nämner han att »linjerna äro i botten liksom punkterade.» Sammanställningen är utan tvivel riktig, vilket bl.a. framgår av de stora gråvita fläckarna i sandstenen och den vågiga ristningsytan. Även baksidan av stenarna har likartad struktur. Däremot finns ingen direkt passning mellan fragmenten.

Fragment A (Jansson nr 4, UV1982). Storlek: 33 × 21 cm. Tjocklek: 4 cm. Den exakta runhöjden går inte att mäta, men bör ha varit mer än 6 cm. Ristningslinjerna är ganska djupa och skarpa. Ristningen består av en bågböjd runslinga samt huvudet tillhörande en mindre ormfigur. Den senare saknar öga och har en mycket karakteristisk form som brukar associeras av Gräslunds stilgrupp Pr 5. Förmodligen har fragmentet tillhört kanten av en runsten. Man skulle kunna gissa på det övre högra hörnet, vilket dock i så fall betyder att huvudet på den mindre ormfiguren hamnar upp och ner. Sådant förekommer dock emellanåt på en del sena stenar som t.ex. U 563, U 1034 och U Fv1971;213A.

Inskrift:

...r × ok × e ...

... ok ...

»... och ...»

Till läsningen: Avståndet från brott kanten till den första bevarade runan är upptill 3 cm. Inga säkra spår av någon runa kan iakttas här. 1 r saknar den nedre delen av huvudstaven, medan bistaven verkar vara bevarad i sin helhet. Möjligen finns ett litet spår av den nedre ramlinjen precis i brottkanten. 2 o saknar basen av huvudstaven. Runan har dubbelsidiga bistavar snett nedåt höger (†), vilka är förskjutna åt den högra sidan. 4 k är inte stunget. Runan är bevarad till en längd av 6 cm. Den nedre delen av huvudstaven är skadad på grund av bortfall i ytan intill brottkanten. 4 e är stunget med en stor punkt. Runan saknar basen av huvudstaven. – Jansson (1959) har samma läsning.

Fragment B (Jansson nr 5, UV1968). Storlek: 20 × 26 cm. Tjocklek: 4 cm. Runhöjden kan beräknas till 6,5 cm. Av ristningen återstår ett stycke av en runslinga samt några korsande ornamentslinjer. Ristningslinjerna är smala och ganska skarpa.

Inskrift:

...r-...

U ATA7269/60D från Eds kyrka, fragment B t. v. och fragment A t. h. Foto Magnus Källström 2010.

Till läsningen: 1 r saknar toppen av huvudstaven och bistaven. Den nedre leden i bistaven är bågböjd. Av runa 2 ser man 1 cm av huvudstaven nedtill, men ytterligare delar av huvudstaven kan spåras i brottkanten. Runan kan inte ha haft bistav till vänster nedtill och på mitten, däremot eventuellt i toppen. – Jansson (1959) har samma läsning.

Endast inskriften på fragment A går det ha någon mening om. Runorna utgör förmodligen resterna av två personnamn samordnade med konjunktionen *ok* 'och'. Skrivningen **ok** för denna konjunktion tillhör inte den vanligaste i de uppländska runinskrifterna. Sammanlagt förekommer den i 75 inskrifter, varav en några är tidigmedeltida. Bland exemplen från vikingatida runstenar har relativt många har förts till stilgruppen Pr 4, vilket tyder på att denna skrivning bör betraktas som relativt sen. Det kan dock anmärkas att den aldrig förekommer hos den sene runristaren Öpir, som i stället genomgående använder skrivningarna **uk** och **auk** (se M. Åhlén, *Runristaren Öpir* (1999), s. 85 ff.).

Detta dokument ingår i ett digitalt supplement till *Upplands runinskrifter*, en del av korpusverket *Sveriges runinskrifter*. Supplementen publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Magnus Källström
E-post: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 72 84.
www.raa.se